

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา สภาพการศึกษา ปัญหา และความต้องการการศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ซึ่งเป็นชาวชอง โดยเป็นการศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนวัดทุ่งสะพาน หมู่บ้านทุ่งสะพาน อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ในบทนี้เป็นการสรุปเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทางการศึกษาทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ซึ่งเป็นชาวชอง
2. เพื่อศึกษาปัญหา และความต้องการการศึกษาทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ซึ่งเป็นชาวชอง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการศึกษาเอกสาร และการวิจัยเชิงสำรวจประกอบกัน คือ

1. การศึกษาเอกสาร เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา วัฒนธรรมประเพณีของชาวชอง
2. การวิจัยเชิงสำรวจ เป็นการวิจัยภาคสนาม เพื่อศึกษาสภาพโดยทั่วไปของชุมชนในด้านความเป็นอยู่ เศรษฐกิจ สังคม สภาพการศึกษา ปัญหา และความต้องการการศึกษาทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้ คือ

2.1 กลุ่มที่ศึกษา แบ่งเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 3 กลุ่ม คือ

2.1.1 กลุ่มนักเรียน ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ปีการศึกษา 2529 ของโรงเรียนวัดทุ่งสะพาน หมู่บ้านทุ่งสะพาน ตำบลพลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี จำนวนทั้งสิ้น 31 คน

2.1.2 กลุ่มครูและผู้บริหาร ได้แก่ ครูใหญ่และครูใน โรงเรียนวัดทุ่งสะพาน จำนวนทั้งสิ้น 7 คน

2.1.3 กลุ่มผู้ปกครองนักเรียน ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ของนักเรียนกลุ่มที่ศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 31 คน

นอกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลต่าง ๆ เพิ่มเติมจากบุคคลต่าง ๆ อีก ได้แก่ ศึกษานิเทศก์อำเภอมะขาม พัฒนาการตำบลพลวง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ผู้ใหญ่บ้าน พระสงฆ์ และผู้อาวุโสชาวของบางคนในหมู่บ้านทุ่งสะพาน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

2.2.1 แบบสำรวจสภาพทั่วไป

2.2.2 การบันทึกภาพถ่าย

2.2.3 แบบสัมภาษณ์ แบ่งเป็น

- แบบสัมภาษณ์ครูและผู้บริหาร
- แบบสัมภาษณ์นักเรียนชาวของ
- แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนชาวของ

2.3 การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลตามแนวทางที่ตั้งไว้ในขอบเขตของการวิจัย โดยใช้การสำรวจ การสัมภาษณ์ และการบันทึกภาพถ่าย โดยผู้วิจัยได้เข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ด้วยตนเองในหมู่บ้านทุ่งสะพาน ตำบลพลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี โดยใช้ช่วงเวลาระหว่างเดือนมีนาคม-มิถุนายน 2530

การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลักษณะของเครื่องมือดังนี้ คือ

1. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ซึ่งศึกษาประวัติความเป็นมา วัฒนธรรมประเพณีของชาวซอง จะเสนอผลการศึกษาโดยการบรรยาย ประกอบภาพถ่าย

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจสภาพทั่วไปของชุมชนและโรงเรียน ผู้วิจัยเสนอผลการสำรวจในรูปของความเรียง ตาราง และ ภาพถ่าย

3. ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยแยกวิเคราะห์ตามลักษณะของคำตอบ คือ

- ลักษณะคำตอบแบบกำหนดคำตอบให้เลือก (Check-list)
วิเคราะห์โดยการหาคำร้อยละ และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง และการพรรณาคำความ

- ลักษณะคำตอบแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating-scale)
วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง และการพรรณาคำความ

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยในครั้งนี้ แบ่งออกเป็น

1. สรุปผลการศึกษาเอกสาร

2. สรุปผลการวิจัยเชิงสำรวจ ได้แก่

ตอนที่ 1 สภาพแวดล้อมในชุมชน

ตอนที่ 2 สภาพแวดล้อมในโรงเรียน

ตอนที่ 3 สภาพ การศึกษาทั้งในโรงเรียนและนอก

โรงเรียน

ตอนที่ 4 ปัญหาและความต้องการการศึกษาทั้งในโรงเรียน

และนอกโรงเรียน

1. สรุปผลการศึกษาเอกสาร

จากการศึกษาเรื่องราวของชาวชองทั้งหมด สรุปได้ว่า ชาวชองนั้นเดิมเป็นพวกชาวป่าที่อาศัยอยู่ในบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย และบริเวณชายแดนแถบภาคตะวันตกของประเทศไทย ปัจจุบันในประเทศไทยมีชาวชองอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากในแถบจังหวัดจันทบุรี และจังหวัดตราด โดยเฉพาะมีมากในเขตอำเภอมะขาม และอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ชาวชองจะมีภาษาพูดและวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นของตนเอง ซึ่งแตกต่างไปจากของชาวไทยโดยทั่วไป นอกจากนี้ชาวชองยังมีความเชื่อในเรื่องผีหรือวิญญาณที่ไม่มีตัวตน โดยความเชื่อเหล่านี้จะมีแทรกอยู่ในประเพณีต่าง ๆ ของชาวชอง เช่น ประเพณีการเกิด ประเพณีการแต่งงาน หรือแม้แต่ในการเล่นบางอย่าง คือ การเล่นเชิดผีหึ่ง เป็นต้น นอกจากนี้ประเพณีส่วนใหญ่ของชาวชองยังเกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพของพวกเขากันเอง ค้าย เครื่องใช้ไม้สอยในงานพิธีต่าง ๆ มักจะมีอุปกรณ์ หรือเครื่องมือในการทำนาทำไร่ การค้าสัตว์ ของชาวชองเป็นส่วนประกอบในพิธีอยู่เสมอ สำหรับลักษณะความเป็นอยู่ การดำเนินชีวิตประจำวันต่าง ๆ ของชาวชองนั้น ส่วนใหญ่จะคล้าย ๆ กับคนไทยในชนบททั่ว ๆ ไป

2. สรุปผลการวิจัยเชิงสำรวจ

การสรุปผลวิจัยเชิงสำรวจนี้ แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สภาพแวดล้อมในชุมชน

หมู่บ้านทุ่งสะพาน ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 ตำบลพลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี มีสภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบ ประชากรในหมู่บ้านมีจำนวนทั้งสิ้น 308 คน ส่วนใหญ่มีเชื้อสายชอง ลักษณะการปกครองภายในหมู่บ้าน มีผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำ การตั้งบ้านเรือนภายในหมู่บ้านเป็นไปอย่างกระจัดกระจาย มีลักษณะการถือครองโดยส่วนใหญ่เป็นบ้านและที่ดินของตนเอง สำหรับสภาพที่อยู่อาศัย ลักษณะของบ้านส่วนใหญ่จะเป็นเรือนไม้ไผ่ยกพื้นไม่สูงมากนัก

อาชีพหลักของชาวชองในหมู่บ้านทุ่งสะพาน คือ การทำสวนผลไม้ ซึ่งได้แก่ ส่วนเงาะ ส่วนทุเรียน เป็นต้น นอกจากนี้มีการทำนาทำไร่เพียงเล็กน้อยเพื่อการบริโภคภายในครอบครัว ส่วนฐานะทางเศรษฐกิจของชาวชองในหมู่บ้านทุ่งสะพาน ส่วนใหญ่มีฐานะที่ค่อนข้างยากจน มีรายได้โดยเฉลี่ยต่อครอบครัว ประมาณ 10,000 - 18,000 บาทต่อปี

สำหรับการนับถือศาสนานั้น ชาวชองในหมู่บ้านทุ่งสะพานทุกคนนับถือศาสนา พุทธ ส่วนในด้านการศึกษา ในหมู่บ้านทุ่งสะพานมีโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 1 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดทุ่งสะพาน ชาวชอง ในหมู่บ้านส่วนใหญ่จบการศึกษาภาคบังคับ

ในปัจจุบันชาวชองในหมู่บ้านทุ่งสะพานมักไม่นิยมพูดภาษาชอง ส่วนใหญ่จะพูด ภาษาไทย อย่างไรก็ตามมีผู้สูงอายุจำนวนหนึ่งที่ยังพูดภาษาชองอยู่ ส่วนประเพณีของ ชาวชองที่ชาวชองในหมู่บ้านทุ่งสะพานยังปฏิบัติสืบต่อกันมา ได้แก่ ประเพณีการแต่งงาน ประเพณีการทำบุญทุ่ง และยังมีการเล่นเซียมซีหิ้งด้วย แต่การปฏิบัติไม่เคร่งครัดเต็ม รูปแบบเหมือนอย่างในสมัยก่อน นอกจากนี้ยังมีค่านิยมของชาวชองประการหนึ่ง คือ การส่งเสริมให้บุตรหลานของตนเองเข้ารับราชการเป็นทหารรับใช้ประเทศชาติเมื่อมี อายุครบเกณฑ์ทหาร

ตอนที่ 2 สภาพแวดล้อมในโรงเรียน

โรงเรียนวัดทุ่งสะพาน ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 ตำบลพลวง อำเภอมะขาม จังหวัด จันทบุรี เป็นโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวง ศึกษาธิการ เริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2481 ปัจจุบันมีครูและผู้บริหาร จำนวนทั้งสิ้น 7 คน มีนักเรียนจำนวน 97 คน ซึ่งนักเรียนทั้งหมดมีเชื้อสายชอง (จากสถิติของ โรงเรียน ปีการศึกษา 2529) โรงเรียนวัดทุ่งสะพานมีอาคารเรียน 1 หลัง และ อาคารประกอบ 3 หลัง สภาพของอาคารต่าง ๆ อยู่ในสภาพดี การจัดการเรียนการ สอนของโรงเรียน ดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 โดยใช้ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

ตอนที่ 3 สภาพการศึกษาทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

1. สภาพการศึกษาในโรงเรียน

ในทางราชการถือว่า ชาวชองถือสัญชาติไทย ดังนั้นเพื่อรักษาความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของประเทศชาติ จึงให้ชาวชองได้รับการศึกษาแบบเป็นทางการในระบบโรงเรียนเช่นเดียวกับคนไทยโดยทั่วไป ชาวชองในหมู่บ้านทุ่งสะพาน ได้รับการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาที่โรงเรียนวัดทุ่งสะพาน ซึ่งผลการวิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

1.1 เป้าหมายในการจัดการศึกษา

เป้าหมายในการจัดการศึกษาที่ครูและผู้บริหารโรงเรียนวัดทุ่งสะพานทุกคนสอนเน้นให้แก่เด็กเรียนชาวชองเป็นพิเศษ คือ การให้เด็กนักเรียนมีความรู้พื้นฐานเพื่อความสามารถในการประกอบอาชีพได้ และวิธีการที่ครูทุกคนปฏิบัติในการดำเนินงานตามเป้าหมายดังกล่าว คือ ให้เวลาเรียนกลุ่มวิชาอาชีพมากขึ้น โดยที่โรงเรียนมีเป้าหมายโดยรวมให้เด็กนักเรียนที่จบการศึกษาออกไปเป็นคนดี มีน้ำใจ และสามารถเลี้ยงชีพได้

1.2 การจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนวัดทุ่งสะพานนั้นใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เป็นหลัก โดยครูส่วนใหญ่จะดัดแปลงหลักสูตรมาปรับให้เข้ากับสภาพการประกอบอาชีพของท้องถิ่น แต่ทั้งนี้ทางโรงเรียนไม่เคยจัดให้มีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมประเพณีของชาวชองในท้องถิ่นเลย สำหรับการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน สิ่งที่ครูปฏิบัติมากที่สุด คือ การฝึกอบรมให้นักเรียนเป็นผู้มีความประพฤติดี มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน ส่วนการจัดการเรียนการสอนแยกตามกลุ่มวิชาต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพของชุมชนในเรื่องทั่ว ๆ ไปนั้น ส่วนใหญ่ครูจะสอนนักเรียน แต่ครูจะไม่ได้สอนในเรื่องที่เกี่ยวกับชาวชองโดยตรง เช่น ภาษาชอง ประวัติความเป็นมาของชาวชอง การละเล่นพื้นบ้านของชาวชอง เป็นต้น

1.3 ความคิดเห็นในด้านการศึกษาในโรงเรียนและโอกาสในการศึกษาต่อของนักเรียนชาวชอง

ในด้านความคิดเห็นที่มีต่อการศึกษาในโรงเรียนของชาวชองนั้น พบว่า ชาวชองส่วนใหญ่ไม่นิยมส่งเสริมให้บุตรหลานเรียนสูง ต้องให้เรียนเพียงเพื่อให้พอมีความรู้บ้างเท่านั้น หางานทำได้ง่าย ๆ แม้จะมีรายได้คั้นอย ต้องประหยัด จึงจะพอใช้จ่ายก็ตาม ซึ่งความคิดเห็นนี้มีผลไปถึงโอกาสในการศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กล่าวคือ นักเรียนชาวชองที่จบการศึกษาจากโรงเรียนวัดทุ่งสะพานส่วนใหญ่จะไม่ศึกษาต่อ ซึ่งทั้งครูและนักเรียนให้เหตุผลว่า เป็นเพราะผู้ปกครองของนักเรียนไม่ประสงค์จะให้ศึกษาต่อ โดยผู้ปกครองส่วนใหญ่อ้างว่า สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวไม่ดี ต้องการให้บุตรหลานออกมาช่วยประกอบอาชีพ

1.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชาวชอง

ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนวัดทุ่งสะพานจัดว่าอยู่ในระดับต่ำ แต่ส่วนใหญ่จะผ่านเกณฑ์ซึ่งทางสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรีได้ตั้งไว้ กล่าวคือ ร้อยละ 60 ของคะแนนในแต่ละวิชา สำหรับการจึกลำดับที่ของโรงเรียนโดยใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นเกณฑ์ ปรากฏว่าโรงเรียนวัดทุ่งสะพานอยู่ในลำดับที่ 5 จาก 7 โรงเรียนของกลุ่มโรงเรียนตำบลพลวง ลำดับที่ 22 จาก 29 โรงเรียนของอำเภอมะขาม และลำดับที่ 189 จาก 213 โรงเรียนของจังหวัดจันทบุรี

2. สภาพการศึกษานอกโรงเรียน

การศึกษานอกโรงเรียนของชาวชองในหมู่บ้านทุ่งสะพานนั้น มีสถาบันต่าง ๆ ที่ให้ความรู้แก่เด็กนักเรียนชาวชองอยู่หลายสถาบันด้วยกัน คือ สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา สถาบันสื่อมวลชน ตลอดจนชุมชนเอง แต่สถาบันครอบครัวเป็นผู้ที่มีบทบาทในการให้การศึกษาแก่นักเรียนมากที่สุด โดยส่วนใหญ่จะเป็นการถ่ายทอดความรู้ในด้านต่าง ๆ กล่าวคือ ภาษา วัฒนธรรมประเพณี ศาสนาและความเชื่อต่าง ๆ ของ

ชาวช่อง จริยธรรม ตลอดจนความรู้ในด้านการประกอบอาชีพ ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ภาษา พบว่า ครอบครัวหรือแม่แต่ชุมชนเอง ไม่มีการถ่ายทอดภาษาช่องให้แก่เด็กชาวช่องรุ่นใหม่ ส่วนใหญ่นิยมพูดภาษาไทยกันทั้งหมู่บ้าน เนื่องจากมีความรู้สึกว่ ถ้าพูดภาษาช่องออกมา จะเป็นสิ่งที่น่าอายและเป็นปมด้อย อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะไม่พูดภาษาช่อง แต่ชาวช่องเกือบทุกคนจะฟังภาษาช่องออก เพราะผู้สูงอายุส่วนใหญ่ในหมู่บ้านยังคงใช้ภาษาช่องอยู่ ส่วนภาษาเขียนของชาวช่องนั้นไม่มี

วัฒนธรรมประเพณี พบว่า ครอบครัว ชุมชน และวัด มีส่วนในการถ่ายทอดวัฒนธรรมประเพณีของชาวช่องไว้อย่างมาก กล่าวคือ ในหมู่บ้านทุ่งสะพานยังคงรักษาประเพณีต่าง ๆ ของชาวช่องไว้เกือบทุกประเพณี แต่ไม่เคร่งครัดและเต็มรูปแบบเหมือนในสมัยก่อน เนื่องจากความเจริญต่าง ๆ ได้แผ่ขยายเข้าไปภายในหมู่บ้านทุ่งสะพาน

ศาสนาและความเชื่อต่าง ๆ พบว่า ในเรื่องการนับถือศาสนา นั้น เด็กชาวช่องทุกคนในหมู่บ้านทุ่งสะพานนับถือศาสนาพุทธ โดยมีครอบครัว และวัด เป็นผู้ให้ความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการนับถือศาสนาพุทธและพิธีกรรมต่าง ๆ ของศาสนา อย่างไรก็ตาม แม้ว่าพระสงฆ์ในวัดทุ่งสะพานจะไม่มีบทบาทในการอบรมสั่งสอนเด็ก ๆ ชาวช่องโดยตรง แต่เด็กชาวช่องจะได้รับความรู้ต่าง ๆ จากการจัดกิจกรรมของวัด โดยมีครอบครัวเป็นตัวกลางในการนำเด็กเข้ามาร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของวัด

สำหรับความเชื่อต่าง ๆ ของชาวช่อง เช่น การนับถือผีหรือวิญญาณที่ไม่มีตัวตน ในเรื่องการรักษาสุขภาพ เป็นต้น ความเชื่อต่าง ๆ ในเรื่องเหล่านี้ ครอบครัวมีบทบาทในการถ่ายทอดให้แก่เด็กชาวช่องมากเช่นกัน เช่น การรักษาสุขภาพอนามัย มีการรักษาโรคโดยทางไสยศาสตร์ของชาวช่อง และการอดของแสดงทุกชนิดเมื่อเวลาเจ็บไข้ เป็นต้น จึงเป็นที่น่าสังเกตว่า แม้ความเจริญต่าง ๆ จะเข้าไปในหมู่บ้านทุ่งสะพานแล้วก็ตาม แต่ไม่สามารถทำลายความเชื่อต่าง ๆ ของชาวช่องได้

ในด้านจริยธรรม พบว่า ครอบครัวยุคใหม่เป็นผู้อบรมสั่งสอนแก่เด็กสาวของมากที่สุด กล่าวคือมีการอบรมสั่งสอนในเรื่องสั่งสอนในเรื่อง กิริยามารยาท ความสามัคคี ความกตัญญู การเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ เป็นต้น และเรื่องที่ครอบครัวชาวของในหมู่บ้านทุ่งสะพานเน้นมากในการอบรมสั่งสอนจริยธรรมแก่บุตรหลาน คือ เรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ลักทรัพย์ของผู้อื่น

ตอนที่ 4 ปัญหาและความต้องการการศึกษาทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

1. ปัญหาและความต้องการการศึกษาในโรงเรียน

1.1 ปัญหาการศึกษาในโรงเรียน จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนวัดทุ่งสะพานมีปัญหาในด้านการจัดการศึกษาในปัจจุบันยากที่จะปฏิบัติให้บรรลุตามเป้าหมายที่รัฐกำหนดไว้ สำหรับปัญหาในด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน พบว่าปัญหาที่ครูประสบอยู่มากที่สุด คือ เนื้อหาวิชาในหลักสูตรมีมากเกินไปทำให้สอนไม่ทัน ส่วนการเรียนวิชาประสบการณ์พิเศษ (ภาษาอังกฤษ) เป็นปัญหามากสำหรับนักเรียน ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล พบว่า ครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนต่างให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาในโรงเรียนเป็นอย่างดี

1.2 ความต้องการการศึกษาในโรงเรียน พบว่า นักเรียนต้องการให้โรงเรียนสอนเน้นกลุ่มวิชาทักษะ และกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย โดยต้องการให้สอดแทรกเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชาวช่องและท้องถิ่น

2. ปัญหาและความต้องการการศึกษานอกโรงเรียน

2.1 ปัญหาการศึกษานอกโรงเรียน เนื่องจากครอบครัวเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ในด้านต่าง ๆ ให้แก่เด็กนักเรียนชาวช่องเป็นอย่างมาก ดังนั้นจากผลการวิจัยพบว่า เกิดปัญหาต่าง ในการให้การศึกษาแก่เด็กนักเรียนบ้าง เช่น มีบางครั้งที่ผู้ปกครองของนักเรียนประพฤติตนไม่เหมือนกับที่สอนให้นักเรียนปฏิบัติ และที่ปรากฏว่าเป็นปัญหามากที่สุด คือ ผู้ปกครองต้องทำงานอย่างอื่นทำให้ไม่มีเวลาได้ใกล้ชิดหรืออบรมสั่งสอนบุตรหลานเท่าที่ควร

สำหรับในด้านสถาบันศาสนานั้น พบว่า พระสงฆ์ในวัดทุ่งสะพาน ไม่มีโอกาสในการอบรมสั่งสอนนักเรียนชาวชองอย่างเป็นทางการโดยตรง เนื่องจากในวัดมีพระสงฆ์เป็นจำนวนน้อย ทั้งยังต้องปฏิบัติกิจของสงฆ์ ทำให้ไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนนักเรียนชาวชอง อย่างไรก็ตาม พระสงฆ์ได้จัดให้มีกิจกรรมหรือพิธีกรรมทางศาสนาขึ้นในวัด เพื่อให้ชาวชองในหมู่บ้านทุ่งสะพานเข้าร่วมประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ทางศาสนา ซึ่งชาวชองส่วนใหญ่มักจะพาบุตรหลานของตนเองไปวัดด้วย

ส่วนสื่อมวลชนนั้น พบว่า ชาวชองในหมู่บ้านทุ่งสะพานมีปัญหาในการรับความรู้จากสื่อมวลชนเป็นอย่างมาก คือ ในหมู่บ้านทุ่งสะพานไม่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านอย่างเป็นทางการเป็นกิจลักษณะ มีเพียงศาลาโล่ง ๆ ทำให้อ่านหนังสือต่าง ๆ สูญหาย การรับข่าวสารทางหนังสือพิมพ์เป็นไปอย่างล่าช้า รวมถึงการรับสื่อมวลชนประเภทวิทยุ และโทรทัศน์ไม่ค่อยชัดเจน รับได้เพียงไม่กี่สถานี

2.2 ความต้องการการศึกษานอกโรงเรียน จากผลการวิจัยพบว่า ในด้านการปรับปรุงคุณภาพชีวิตนั้น นักเรียนต้องการมีความรู้ในเรื่องการรักษาสุขภาพอนามัย ในด้านอาชีพ นักเรียนต้องการมีความรู้ในเรื่องการทำสวนผลไม้ นอกจากนี้ อาชีพอื่น ๆ เช่น การตัดเย็บเสื้อผ้า งานช่างต่าง ๆ เป็นต้น นักเรียนต้องการมีความรู้เพียงเพื่อให้เป็นความรู้ที่มีติดตัวไว้เท่านั้น ไม่คิดจะนำไปประกอบเป็นอาชีพหลัก ส่วนในด้านการรักษาวัฒนธรรมประเพณีของชาวชอง พบว่า นักเรียนต้องการให้รักษาประเพณีการแต่งงานแบบชอง และประเพณีการทำบุญทุ่งไว้ให้มีสืบต่อไป

การอภิปรายผลการวิจัย

ชาวชองในหมู่บ้านทุ่งสะพาน เป็นกลุ่มชนกลุ่มหนึ่งที่มีภาษา วัฒนธรรมประเพณี และลักษณะรูปร่างหน้าตาที่แตกต่างไปจากชาวไทยโดยทั่วไป ซึ่งในปัจจุบันยังคงดำรงรักษาเอกลักษณ์ดังกล่าวอยู่ แต่เนื่องจากความเจริญในสมัยใหม่ ได้ขยายตัวเข้าไปในหมู่บ้านทุ่งสะพาน จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงบางอย่างขึ้นในสังคมของชาวชองในหมู่บ้านทุ่งสะพาน กล่าวคือ ทางด้านภาษาพูด ชาวชองรุ่นใหม่มีแนวโน้มพูดภาษาชอง เพราะเกิดความรู้สึกอายและคิดว่าเป็นปมด้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหมู่บ้านทุ่งสะพาน

อยู่ห่างจากตัวอำเภอมะขามเพียง 4 กิโลเมตร และห่างจากอำเภอเมืองเพียง 17 กิโลเมตร จึงนับว่าเป็นหมู่บ้านของชาวชองที่ใกล้กับความเจริญในเมืองอย่างยิ่ง ดังนั้นชาวชองในหมู่บ้านทุ่งสะพานจึงมีโอกาสได้ติดต่อกับบุคคลภายนอกได้ง่ายกว่าชาวชองในหมู่บ้านอื่น ๆ ที่อยู่ไกลออกไป การติดต่อนั้นไม่ว่าจะเป็นการติดต่อกับทางราชการ หรือจะเป็นการติดต่อกับบุคคลภายนอกหมู่บ้านในเรื่องต่าง ๆ ก็ตาม ส่วนใหญ่จะใช้ภาษาไทย นอกจากนี้การรับสื่อสารจากสื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือนิตยสาร วารสารก็ดี มีส่วนทำให้ชาวชองในหมู่บ้านทุ่งสะพานนิยมพูดภาษาไทย อย่างไรก็ตาม การพูดภาษาไทยของชาวชองในหมู่บ้านทุ่งสะพานนั้น พบว่า เป็นการพูดภาษาไทยด้วยสำเนียงของภาษาชอง จึงมีบางคำที่ค่อนข้างจะฟังยาก ไม่ค่อยเหมือนกับภาษาไทยโดยทั่ว ๆ ไป

สำหรับในด้าน การอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ของชาวชองในหมู่บ้านทุ่งสะพานนั้น ในปัจจุบันชาวชองในหมู่บ้านทุ่งสะพานยังคงรักษาประเพณีต่าง ๆ ของชาวชองไว้ โดยเฉพาะประเพณีแต่งงานแบบชอง และประเพณีการทำบุญทุ่ง ซึ่งถึงแม้จะไม่เคร่งครัดและเต็มรูปแบบเหมือนในสมัยก่อน แต่ชาวชองในหมู่บ้านทุ่งสะพานก็ยังมีความต้องการที่จะดำรงรักษาประเพณีดังกล่าวไว้สืบต่อไป เพราะถือว่าเป็นประเพณีที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ

ส่วนใหญ่ชาวชองในหมู่บ้านทุ่งสะพานจะมีรูปร่างลักษณะที่ยังคงเหมือนลักษณะของคนชองที่เคยมีผู้สำรวจไว้ กล่าวคือ ลักษณะของคนชองโดยทั่วไปจะมีขนาดค่อนข้างเล็กกว่าคนไทยเล็กน้อย มีสีผิวค่อนข้างดำ ซึ่งเป็นดำปนแดง ไม่ดำสนิทหรือดำนวลอย่างคนเขมร กระจโกลศีระจะยาว เส้นผมมักจะหยิกและขด สีระดำนบนตัด ไบหน้ารูปสี่เหลี่ยม หน้าผากกว้างเด็ก คางเหลี่ยม ขากรรไกรกว้าง จมูกแบนไม่โค้ง ปากหนา ตาโปนใหญ่¹ จากลักษณะรูปร่างหน้าตาของชาวชองในหมู่บ้าน

¹กรรณิการ์ เกนิกานนท์และคณะ, ชอง (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2522), หน้า 7-8.

ทุ่งสะพานดังกล่าวเกิดเนื่องมาจาก การรักษาเผ่าพันธุ์ที่เหนียวแน่นของชาวชองในหมู่บ้านทุ่งสะพานเอง ทั้งนี้จากการสังเกตและสัมภาษณ์ชาวชองในหมู่บ้านทุ่งสะพานพบว่า สังคมการเลือกคู่ครองของชาวชองในหมู่บ้านทุ่งสะพาน เป็นสังคมปิด กล่าวคือ จะไม่นิยมแต่งงานกับคนภายนอกหมู่บ้าน ส่วนใหญ่จะแต่งงานกันเองกับคนในหมู่บ้าน ซึ่งโดยมากจะเป็นญาติพี่น้องกัน อย่างไรก็ตามถึงแม้จะมีการแต่งงานกับคนนอกหมู่บ้าน คนนอกหมู่บ้านนั้นต้องเข้ามาอยู่รวมกันในหมู่บ้านมีการปฏิบัติตนอย่างชาวชองในหมู่บ้านทุ่งสะพานด้วยเช่นกัน ซึ่งการแต่งงานกับคนภายนอกหมู่บ้านของชาวชองในหมู่บ้านทุ่งสะพานนั้น ปรากฏมีเพียง 2 ครอบครัวเท่านั้น เป็นคนไทยหนึ่งคน และเป็นคนจีนหนึ่งคน จึงนับได้ว่าชาวชองในหมู่บ้านทุ่งสะพานเป็นชุมชนชาวชองที่มีบุคคลเชื้อสายอื่นปะปนอยู่น้อยมาก

สภาพการศึกษา ปัญหา และความต้องการการศึกษาในโรงเรียน

เนื่องจากชาวชองในหมู่บ้านทุ่งสะพานถือสัญชาติไทย จึงได้รับการศึกษาเช่นเดียวกับชาวไทยโดยทั่วไป กล่าวคือ ในหมู่บ้านทุ่งสะพาน มีโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 1 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดทุ่งสะพาน "อาภวิทยาจารย์" มีการจัดการเรียนการสอนตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เป็นหลัก ทั้งนี้ครูส่วนใหญ่ในโรงเรียนจะดัดแปลงหลักสูตรเพื่อนำมาปรับให้เข้ากับสภาพของท้องถิ่นบ้าง เช่น มีการใช้วัสดุในท้องถิ่นมาประกอบในการเรียนการสอนกลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ อาทิ การสานไม้ไผ่เป็นภาชนะใช้สอยต่าง ๆ มีการประดิษฐ์เศษวัสดุโดยการนำผลไม้ เช่น ทุเรียนผลเล็ก ๆ ที่ร่วงหล่น มาใช้ประดิษฐ์เป็นของชำร่วยเป็นรูปต่าง ๆ เป็นต้น อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าโรงเรียนวัดทุ่งสะพานจะตั้งอยู่ในเขตหมู่บ้านของชาวชองก็ตาม แต่ทางโรงเรียนไม่เคยมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมประเพณีท้องถิ่นของชาวชองเลย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคลากรส่วนใหญ่มีเชื้อสายไทย หรืออีกประการหนึ่งจากการสอบถามชาวชองในหมู่บ้านทุ่งสะพานเอง ปรากฏว่าชาวชองไม่ค่อยเคร่งครัดในประเพณีของตนเท่าใดนัก แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า ทางโรงเรียนจะจัดกิจกรรมประเพณีที่เกี่ยวกับประเพณีของชาวไทยโดยทั่วไป เช่น ประเพณีที่เกี่ยวกับวันสำคัญ

ทางศาสนา ประเพณีการลอยกระทง เป็นต้น ซึ่งอาจเป็นเพราะมีกล่าวถึงในเนื้อหาที่เรียนในเรื่องที่เกี่ยวกับประเพณีและวันสำคัญ ๆ ของไทยในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต นอกจากนี้จากผลการวิจัยยังพบว่า ถึงแม้ว่าโรงเรียนจะมีเป้าหมายพิเศษในการที่จะสอนเน้นในด้านวิชาชีพให้แก่ นักเรียน แต่ปรากฏว่าโรงเรียนไม่ได้คิดแปลงหรือจัดให้มีการสอนที่สอดคล้องกับอาชีพของท้องถิ่น ซึ่งได้แก่การทำสวนผลไม้ อาจเป็นเพราะครูในโรงเรียนไม่มีความรู้ในเรื่องการทำสวนผลไม้ ดังนั้นทางโรงเรียนควรจะมีการจัดแปลงหลักสูตรด้านวิชาชีพที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับอาชีพของท้องถิ่น โดยอาจเชิญผู้ชำนาญในการทำสวนผลไม้ในหมู่บ้านมาเป็นวิทยากรสอนให้แก่ นักเรียน

ด้านโอกาสในการศึกษาต่อของนักเรียนชายชองชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 โรงเรียนวัดทุ่งสะพานนั้น ปรากฏว่า นักเรียนส่วนใหญ่จะไม่ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะผู้ปกครองไม่ประสงค์จะให้ นักเรียนศึกษาต่ออันเนื่องมาจากสภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวซึ่งมีฐานะที่ค่อนข้างยากจนจึงต้องการให้บุตรหลานออกมาช่วยประกอบอาชีพ² จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนชายชองหลาย ๆ คน พอสรุปได้ว่า เป็นเพราะระดับสติปัญญาของนักเรียนด้วย³ ผู้ปกครองจึงไม่ประสงค์จะให้ศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป อยากให้บุตรหลานออกมาช่วยประกอบอาชีพมากกว่า ถึงแม้จะช่วยประกอบอาชีพโดยตรงไม่ได้ ก็ให้ช่วยเลี้ยงน้อง ดูแลทำงานบ้าน เป็นการแบ่งเบาภาระ เพื่อให้ผู้ปกครองได้มีเวลาประกอบอาชีพได้อย่างเต็มที่

สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนั้น จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชายชองในโรงเรียนวัดทุ่งสะพานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ค่อนข้างต่ำ แต่ก็ผ่านเกณฑ์ที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอมะขามตั้งไว้ คือ คะแนนร้อยละ 60 ของแต่ละกลุ่มวิชา จากการสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

²จากบทที่ 4, "ผลสัมฤทธิ์และโอกาสในการศึกษาต่อของนักเรียนชายชอง," หน้า 97.

³จากตารางที่ 7, หน้า 95.

มะขาม ปรากฏว่า โรงเรียนวัดทุ่งสะพานเป็นโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในอันดับเกือบท้ายของอำเภอมะขาม ซึ่งศึกษานิเทศก์ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า อาจเนื่องมาจากพื้นฐานและสภาพความพร้อมโดยทั่วไปของนักเรียนไม่ดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเผ่าพันธุ์ของนักเรียนด้วย เพราะจากสถิติที่ผ่าน ๆ มา โรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในอันดับท้าย ๆ ของอำเภอมะขาม ส่วนใหญ่จะเป็นโรงเรียนที่มีเด็กนักเรียนเชื้อสายชอง พร้อมกันนั้นศึกษานิเทศก์อำเภอมะขามก็ได้ตั้งข้อสังเกตว่า อาจรวมไปถึงสภาพความเป็นอยู่และโภชนาการของชาวชองด้วย กล่าวคือ โดยปรกติชาวชองจะไม่ค่อยรักษาความสะอาดเท่าที่ควร และอาหารการกินจะรับประทานแต่ประเภทผักจิ้มน้ำพริกเท่านั้น ไม่มีอาหารจำพวกเนื้อสัตว์ นม ไข่ เพื่อไปบำรุงสมองของเด็กนักเรียนบ้างเลย จึงอาจทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ดีเท่าที่ควร ซึ่งการแก้ปัญหาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น ขณะนี้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอมะขามได้จัดทำโครงการเร่งรัดคุณภาพทางการศึกษา และกำลังดำเนินการอยู่ โดยโรงเรียนวัดทุ่งสะพานเป็นโรงเรียนหนึ่งที่จัดอยู่ในโครงการดังกล่าวด้วย⁴ สำหรับความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอมะขามดังกล่าวนี้สอดคล้องกับข้อเสนอของสิริพร บุญญานนท์ ที่ว่า วิธีที่จะยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษานั้น ต้องคำนึงถึงความพร้อมของผู้เรียน การใช้กลวิธีในการเรียนการสอนที่เหมาะสม การสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนของนักเรียนและการสอนของครูเอง สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การมีสุขภาพพลานามัยที่ดีของผู้เรียน⁵

ส่วนในด้านทัศนคติของผู้ปกครองนักเรียนต่อการเรียนและการทำงานของบุตรหลาน ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้ปกครองของนักเรียนต้องการให้บุตรหลานของตนเองเรียนน้อย ๆ พอมีความรู้อย่าง ง่ายดาย ง่าย ๆ ถ้าไม่เลือกงาน แต่รายได้น้อย

⁴ สัมภาษณ์ สมนึก ชุ่มจิตต์, ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี, 5 พฤษภาคม 2530.

⁵ สิริพร บุญญานนท์, "การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษา," สารพัฒนาหลักสูตร 20(กรกฎาคม 2528) : 43-46.

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่ค่อนข้างยากจน จึงไม่ยากให้บุตรหลานเรียนสูง ให้หางานทำได้ง่าย ๆ ซึ่งคงเป็นงานประเภทรับจ้างทั่ว ๆ ไปที่ไม่ต้องอาศัยความรู้ทางวิชาการมากนัก แม้จะมีรายได้น้อยก็ตามแต่ถ้าประหยัดจะพอใช้ อย่างไรก็ตาม แม้จะมีทัศนคติดังกล่าว แต่จากการสังเกตและสัมภาษณ์พัฒนาการประจำตำบลพลวง พบว่า ชาวชองในหมู่บ้านทุ่งสะพานนั้น แม้ว่าจะมีฐานะที่ค่อนข้างยากจน แต่จะไม่มีผู้ใดออกไปทำงานนอกหมู่บ้านเลย ซึ่งมีสาเหตุมาจากกลัวจะถูกผู้อื่นหลอก

สำหรับปัญหาทางการศึกษาในโรงเรียนนั้น พบว่า โรงเรียนวัดทุ่งสะพานมีปัญหาในด้านการจัดการศึกษาในปัจจุบันยากที่จะปฏิบัติให้บรรลุตามเป้าหมายที่รัฐกำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรกำหนดเนื้อหาวิชาที่เรียนไว้เป็นกลาง ๆ เหมือนกันทั้งประเทศ การปรับหลักสูตรให้เหมาะสมเพื่อให้สอดคล้องและบรรลุตามเป้าหมายที่รัฐกำหนดไว้จึงเป็นปัญหาอยู่บ้าง ดังนั้นเป้าหมายและนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐจึงควรกำหนดให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นและความต้องการของชุมชนแต่ละที่

ปัญหาในด้านการเรียนการสอนที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ การเรียนการสอนในกลุ่มวิชาประสบการณ์พิเศษ วิชาภาษาอังกฤษ เป็นวิชาที่นักเรียนชาวชองไม่ค่อยสนใจเรียน การอ่านออกเสียงจะเป็นภาษาอังกฤษสำเนียงที่ผิดเพี้ยน ถึงแม้จะมีปัญหามากแต่จำเป็นต้องมีการเรียนการสอนวิชานี้เนื่องจากเป็นที่ตกลงกับภายในกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาในตำบลพลวงว่า กลุ่มประสบการณ์พิเศษนั้นให้เลือกสอนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อประโยชน์ในการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา ทั้ง ๆ ที่โรงเรียนวัดทุ่งสะพานมีเป้าหมายของโรงเรียนที่จะเน้นวิชาชีพมากกว่า และอัตราการเรียนต่อของนักเรียนชาวชองในโรงเรียนนั้นต่ำมากจนเกือบไม่มีเลย ก็ต้องเปิดสอนวิชาภาษาอังกฤษด้วยแทนที่จะเปิดสอนวิชาการงาน ซึ่งมีความเหมาะสมมากกว่าสำหรับโรงเรียนวัดทุ่งสะพาน

นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ครูในโรงเรียนวัดทุ่งสะพานเพิ่มเติม พบว่า มีปัญหาที่ครูหนักใจมากปัญหาหนึ่ง คือ ปัญหาในเรื่องการรักษาความสะอาดของนักเรียน เป็นปัญหาที่ครูทุกคนพยายามแก้ไข แต่ไม่บรรลุผล ทั้งนี้เนื่องมาจากสภาพแวดล้อมทางบ้านของนักเรียนไม่ค่อยรักษาความสะอาดเท่าที่ควร ซึ่งอาจเป็นเพราะลักษณะนิสัยของคน

โดยแต่เดิมนี้คนชองเป็นคนที่อยู่ตามป่าเขา ไม่ค่อยรักษาความสะอาด ติดจะเกียดจรั้น ขึ้นเรือนจะไม่ล้างเท้า กระทบ หม้อ หม้อข้าว หุงหาเสร็จแล้วไม่ค่อยล้าง⁶ ซึ่งลักษณะ เช่นนี้อาจติดมาถึงลูกหลานในปัจจุบันได้ และในเรื่องการรักษาความสะอาดนี้ เมื่อศึกษานิสัยเก่าอำเภอมะขามออกตรวจเยี่ยมโรงเรียนต่าง ๆ จะให้คะแนนเรื่องการรักษาความสะอาดของนักเรียนในโรงเรียนวัดทุ่งสะพานต่ำที่สุด เนื่องจากนักเรียนไว้เล็บยาว เสื้อผ้าสกปรก เด็กผู้หญิงบางคนมีเหาด้วย⁷ ครูในโรงเรียนทุกคนพยายามแก้ไข แต่เมื่ออยู่ที่โรงเรียนนักเรียนจะสะอาด เมื่อกลับไปบ้านนักเรียนจะเป็นเหมือนเดิมคือสกปรกอีก

ในด้านความต้องการการศึกษาในโรงเรียน พบว่า นักเรียนต้องการให้ครูสอนเนื้อหาเพิ่มเติมในกลุ่มวิชาต่าง ๆ ที่เป็นเรื่องที่ใกล้ตัวนักเรียน เช่น ต้องการให้สอนภาษาชอง ประวัติความเป็นมาของชาวชอง การประกอบอาชีพ เป็นต้น ซึ่งในเรื่องเหล่านี้ จากผลการวิจัยสภาพการศึกษาในโรงเรียนพบว่า ครูในโรงเรียนวัดทุ่งสะพานไม่สามารถสอนในเรื่องเหล่านี้ได้ ทั้งนี้เนื่องจากตัวครูเองไม่มีความรู้ในเรื่องดังกล่าว และนักเรียนสามารถเรียนรู้เรื่องราวเหล่านั้นได้จากผู้ปกครองของนักเรียน หรือจากการพบเห็นในชีวิตประจำวันของนักเรียนเอง นอกจากนี้ในกลุ่มวิชาแรงงานและพื้นฐานอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนต้องการให้ครูสอนเรื่องการประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ด้วยเศษวัสดุที่มีในท้องถิ่น เนื่องจากไม่ต้องไปหาซื้อวัสดุอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนคิดว่าเป็นการประหยัดเพื่อช่วยเศรษฐกิจของครอบครัวด้วย

สภาพ ปัญหา และความต้องการการศึกษานอกโรงเรียน

สภาพการศึกษานอกโรงเรียนของชาวชองในหมู่บ้านทุ่งสะพานนั้น มีสถาบันต่าง ๆ ที่ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เด็กนักเรียนชาวชองอยู่หลายสถาบันด้วยกัน ได้แก่ ครอบครัว วัด และสื่อมวลชน ซึ่งแต่ละสถาบันมีบทบาทในการถ่ายทอดการศึกษาที่แตกต่างกันออกไป คือ

⁶ม. ศรีบุษรา, "ชอง," นิตยสารอุตสาหกรรมทหาร : 29.

⁷สัมภาษณ์ สมนึก ชุ่มจิตต์, 5 พฤษภาคม 2530.

สถาบันครอบครัว เป็นสถาบันที่มีบทบาทมากที่สุดในการถ่ายทอดความรู้ในด้านต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน นับตั้งแต่การใช้ภาษา ศาสนาและจริยธรรม วัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อต่าง ๆ ของชาวชอง ตลอดจนการปลูกฝังค่านิยมต่าง ๆ ของชาวชอง

ในด้านการใช้ภาษา ชาวชองในหมู่บ้านทุ่งสะพานในปัจจุบัน ส่วนใหญ่จะนิยมพูดภาษาไทยกันในชีวิตประจำวันของครอบครัว ถ้าครอบครัวใดที่ยังมีผู้สูงอายุอยู่ จะยังพูดภาษาชองกับบุตรหลาน จึงทำให้เด็กชาวชองรุ่นใหม่ที่ไม่นิยมพูดภาษาชองแล้ว ยังพอฟังภาษาชองออกบ้าง นับเป็นการถ่ายทอดความรู้ทางภาษาชองทางหนึ่ง แต่เนื่องจากชาวชองรุ่นใหม่ดังกล่าวไม่นิยมพูดภาษาชองเมื่อชาวชองรุ่นเก่า ๆ หมกไป ภาษาชองคงสูญหายไปจากหมู่บ้านทุ่งสะพานอย่างแน่นอน

ในเรื่องที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณี ส่วนใหญ่นักเรียนจะได้รับความรู้จากครอบครัว ซึ่งโดยมากจะไม่ได้สอนเป็นคำบอกเล่า แต่จะพาบุตรหลานเข้าไปร่วมประเพณีต่าง ๆ ของชาวชอง เพื่อให้บุตรหลานเห็นและปฏิบัติได้ด้วยตนเอง และถ้าสงสัยในเรื่องใดก็สามารถสอบถามจากผู้ปกครองได้ ทั้งนี้เนื่องจากตามธรรมดานั้น การได้รับความรู้โดยการเห็นของจริงเป็นการรับรู้จากแหล่งความรู้โดยตรง ดีกว่าการรับรู้ด้วยคำบอกเล่า

สำหรับในเรื่องที่เกี่ยวกับศาสนาและจริยธรรม พบว่า ครอบครัวได้อบรมสั่งสอนบุตรหลานเป็นประจำ มีเรื่องที่สอนเน้นมากคือ เรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ลัทธิพยของผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับที่ม. ศรีบุษรา กล่าวไว้ว่า อุบนิสัยของชาวชองนั้นเป็นคนซื่อสัตย์ รักสงบ มีน้ำใจและอหยาศัย⁸ นอกจากนี้ชาวชองในหมู่บ้านทุ่งสะพานยังมีค่านิยมที่เป็นผลดีต่อประเทศชาติ คือ ชาวชองจะมีความภูมิใจและปลาบปลื้มใจมากเมื่อบุตรหลานของตนเองมีอายุครบเป็นทหารเกณฑ์รับใช้ประเทศชาติ

⁸ม. ศรีบุษรา, "ชอง," นิตยสารอุตสาหกรรมทหาร : 29.

สถาบันศาสนา การถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ แก่นักเรียนชาวชองโดยสถาบันทางศาสนานั้น ปรากฏว่า พระสงฆ์ในวัดทุ่งสะพานมิได้มีการถ่ายทอดความรู้โดยตรงให้นักเรียน ทั้งนี้เนื่องมาจากวัดทุ่งสะพานมีพระสงฆ์เพียง 2 รูปเท่านั้น เวลาส่วนใหญ่ของท่านจะใช้ไปในทางการปฏิบัติกิจของสงฆ์ ดังนั้นจึงทำให้พระสงฆ์ในวัดทุ่งสะพานไม่มีโอกาสให้ความรู้หรืออบรมสั่งสอนแก่นักเรียนหรือเด็ก ๆ ชาวชองในหมู่บ้านทุ่งสะพานอย่างเป็นทางการ จะมีแต่เด็กนักเรียนที่เป็นเด็กวัดเพียง 2-3 คนเท่านั้นที่ได้ใกล้ชิดปรนนิบัติรับใช้ และได้รับคำสั่งสอนอบรมจากพระสงฆ์บ้าง

อย่างไรก็ตามแม้ว่าสถาบันศาสนาจะมีได้ให้ความรู้โดยตรงแก่นักเรียนชาวชองวัดทุ่งสะพานก็เป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวพุทธทุกคนในหมู่บ้าน เมื่อทางวัดมีพิธีกรรมหรือกิจกรรมใดที่เกี่ยวข้องกับทางศาสนา พุทธศาสนิกชนชาวชองทั้งหลายในหมู่บ้านทุ่งสะพานจะเข้าร่วมพิธีกรรมหรือกิจกรรมทางศาสนานั้น ๆ โดยส่วนใหญ่จะพาบุตรหลานของตนเองไปด้วย นับว่า สถาบันศาสนามีบทบาทในการถ่ายทอดความรู้ อบรมจิตใจตามแนวทางของพุทธศาสนาได้บ้างเช่นกัน ซึ่งนอกจากจะเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวบ้านแล้วทางวัดควรจัดให้เป็นศูนย์รวมในด้านอื่น ๆ อีก เช่น การรักษาความสะอาด การรักษาสุขภาพ เป็นต้น

สถาบันสื่อมวลชน ความรู้ต่าง ๆ ที่เด็กนักเรียนชาวชองได้รับจากสื่อมวลชนนั้น ถือได้ว่าเป็นความรู้ที่ค่อนข้างทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ ซึ่งการถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ โดยสื่อมวลชนนั้น เด็กนักเรียนชาวชองในหมู่บ้านทุ่งสะพานได้รับจากสื่อประเภทวิทยุมากที่สุด เนื่องจากวิทยุมีราคาถูกมีใช้กันแทบทุกครัวเรือน ฟังได้ตลอดเวลาแม้เวลาที่นักเรียนต้องทำงานต่าง ๆ นอกจากนี้นักเรียนยังได้รับความรู้จากสื่อมวลชนอื่น ๆ อีก ได้แก่ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสารและวารสาร แต่ก็มีปัญหามากในการรับความรู้จากสื่อเหล่านี้ เนื่องจากในหมู่บ้านทุ่งสะพานยังขาดแคลนสื่อมวลชนดังกล่าวอยู่อีกมาก

ในด้านเนื้อหาที่นักเรียนได้รับการถ่ายทอดความรู้จากสื่อมวลชน ส่วนใหญ่จะเป็นประเภทความบันเทิงต่าง ๆ เช่น รายการเพลง รายการภาพยนตร์และละคร ซึ่งเป็นผลทำให้นักเรียนชาวชองได้รู้เห็นเหตุการณ์ภายนอกหมู่บ้าน ได้ทราบถึงความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการสมัยใหม่ต่าง ๆ จากการนำเสนอของสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ ดังกล่าว

จากการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า สถาบันทั้ง 3 สถาบัน มีบทบาทในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักเรียนชาวชองในหมู่บ้านทุ่งสะพานที่แตกต่างกันออกไป โดยครอบครัวและวัดนั้น ส่วนใหญ่จะเน้นการถ่ายทอดความรู้ทางวัฒนธรรมประเพณี ศาสนาและจริยธรรม ตลอดจนความเชื่อและค่านิยมต่าง ๆ ของชาวชอง แต่สถาบันสื่อมวลชนจะถ่ายทอดความรู้ที่ค่อนข้างทันสมัย ทำให้มีการแผ่ขยายความเจริญต่าง ๆ เข้าไปในหมู่บ้าน เนื่องจากชาวชองได้รู้ได้เห็นตัวอย่างความเจริญจากสื่อมวลชนต่าง ๆ จึงนับได้ว่าสถาบันครอบครัวและสถาบันศาสนา มีส่วนช่วยในการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ของชาวชองไว้ ในขณะที่สถาบันสื่อมวลชน มีส่วนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงบางอย่างขึ้นภายในหมู่บ้านทุ่งสะพาน เช่น การใช้ภาษาพูดและความรู้ใหม่ ๆ เป็นต้น

สำหรับปัญหาการศึกษาออกโรงเรียน จากผลการวิจัยพบว่า สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันที่มีปัญหาในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เด็กเรียนชาวชองมากที่สุด กล่าวคือ ผู้ปกครองนักเรียนต้องทำงานอื่น ทำให้ไม่มีเวลาได้ใกล้ชิดหรืออบรมสั่งสอนเด็กเรียน ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากปัญหาทางเศรษฐกิจภายในครอบครัวของชาวชอง ทำให้ผู้ปกครองนักเรียนต้องออกไปประกอบอาชีพนอกบ้านจนไม่ค่อยมีเวลาใกล้ชิด อบรมสั่งสอนนักเรียนอย่างใดก็ตาม จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนหลาย ๆ คน พบว่า เมื่อมีโอกาสจะดูแลอบรมสั่งสอนบุตรหลานของตนเองเสมอ

ในด้านความต้องการการศึกษาออกโรงเรียนของนักเรียนชาวชอง แบ่งออกเป็นความต้องการด้านต่าง ๆ ดังนี้

ความต้องการด้านการปรับปรุงคุณภาพชีวิต พบว่า นักเรียนต้องการได้รับความรู้ในเรื่องการรักษาสุขภาพอนามัย รวมไปถึงความรู้ในเรื่องโภชนาการ การบริโภคอาหารที่ดีมีคุณค่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเรื่องของสุขภาพอนามัยและโคชนการเป็นเรื่องที่สำคัญ เมื่ออยู่ติดถิ่นที่ไม่มีโรคภัยไข้เจ็บมาเบียดเบียน จะทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี อย่งไรก็ตาม จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนบางคน ได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ในเมื่อฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวยังมีปัญหาอยู่ จะให้มีการบริโภคอาหารที่ดีมีคุณภาพประโยชน์สูง เช่น อาหารประเภทเนื้อสัตว์ ไข่ นม ฯลฯ คงเป็นไปได้ยากมาก

ความต้องการด้านอาชีพ พบว่า นักเรียนชาวช่องต้องการมีความรู้ที่เกี่ยวกับการทำสวนผลไม้ ทั้งนี้เนื่องมาจาก อาชีพหลักของชาวช่องในหมู่บ้านทุ่งสะพาน คือ การทำสวนผลไม้ ได้แก่ เงาะ ทุเรียน มังคุด ลำสาครและระกำ ดังนั้นความต้องการมีความรู้ในเรื่องนี้ จึงเป็นความต้องการที่ตรงกับการประกอบอาชีพที่แท้จริงของชาวช่องในหมู่บ้านทุ่งสะพาน

ส่วนความต้องการด้านการรักษาวัฒนธรรมประเพณีของชาวช่องนั้น นักเรียนต้องการให้มีการรักษาประเพณีการแต่งงานแบบช่อง และประเพณีการทำบุญทุ่งไว้ให้มีสืบต่อไป ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า ประเพณีดังกล่าวเป็นประเพณีที่ชาวช่องในหมู่บ้านทุ่งสะพานถือปฏิบัติกันมาช้านานโดยไม่เคยละเลย ดังนั้นนักเรียนชาวช่องจึงได้รับการถ่ายทอดให้มีความรู้และความสำคัญของประเพณีดังกล่าว จึงต้องการให้มีการรักษาประเพณีแต่งงานแบบช่อง และประเพณีการทำบุญทุ่งไว้ให้มีสืบต่อไป

อนึ่งประเพณีการเกิดเป็นประเพณีที่ชาวช่องในหมู่บ้านทุ่งสะพานไม่ต้องการให้ดำรงรักษาไว้ เนื่องจากปัจจุบันความเจริญต่าง ๆ ได้แผ่ขยายเข้าไปในหมู่บ้านทุ่งสะพาน ดังนั้นจึงทำให้การคลอดบุตรของหญิงในหมู่บ้านโดยหมอตำแยมีน้อยรายมากหรือเกือบไม่มีเลย ผู้หญิงชาวช่องรุ่นใหม่ ๆ จะนิยมไปคลอดบุตรที่โรงพยาบาล ด้วยเหตุผลที่ว่า สะอาดและปลอดภัยดี อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะคลอดบุตรตามวิธีการสมัยใหม่ก็ตาม แต่มารดาหลังคลอด จะยังมีความเชื่อเก่า ๆ ของชาวช่องในเรื่องการบริโภคอาหารหลังการคลอดบุตรอยู่ กล่าวคือ จะออกของแสลงทุกชนิด รับประทานเฉพาะข้าวกับเกลือเท่านั้นเป็นเวลาถึง 1 เดือน ซึ่งเป็นความเชื่อผิด ๆ ที่ทางเจ้าหน้าที่สาธารณสุขของโรงพยาบาลประจำอำเภอมะขาม กำลังดำเนินการพยายามแก้ไข แต่ปรากฏว่าไม่บรรลุผลเท่าที่ควร เนื่องจากเป็นความเชื่อของชาวช่องที่มีการปลูกฝังและถ่ายทอดกันมาเป็นเวลานานแล้ว

โดยสรุปจากการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการการศึกษาทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ของนักเรียนชาวช่องชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 โรงเรียนวัดทุ่งสะพาน ตำบลพลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี พบว่า การศึกษาในโรงเรียนจัดสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 โดยชาวช่องในหมู่บ้านทุ่งสะพาน

มีความคิดเห็นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เขาทั้งหลายเป็นคนไทย แม้ว่าจะยังดำรงรักษาเอกลักษณ์ของความเป็นชองไว้ก็ตาม ดังนั้นการจัดการศึกษาของรัฐในปัจจุบันจึงไม่เป็นการขัดต่อลักษณะทางเชื้อสายของชาวชอง หรือก่อให้เกิดปัญหาต่อชาวชองแต่อย่างใด ทั้งนี้สภาพการศึกษาที่ชาวชองในหมู่บ้านทุ่งสะพานต้องการ คือ ควรจัดหลักสูตรให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการและสภาพของท้องถิ่นเป็นสำคัญ

ส่วนสภาพการศึกษานอกโรงเรียนของชาวชองในหมู่บ้านทุ่งสะพานนั้น สรุปได้ว่าครอบครัวเป็นผู้ที่มีบทบาทในการถ่ายทอดและรักษาความเป็นเอกลักษณ์ของชาวชองไว้มากกว่าสถาบันอื่น ๆ ในชุมชน นอกจากนี้ชาวชองมีความต้องการได้รับความรู้ต่าง ๆ ในเรื่องการปรับปรุงคุณภาพชีวิต เพื่อให้มีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง ความรู้ในเรื่องการประกอบอาชีพการทำสวนผลไม้ พร้อมทั้งความต้องการที่จะรักษาวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ของชาวชองไว้ให้มีสืบต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในโรงเรียน

1.1 ควรจัดให้มีการปรับหลักสูตรให้เข้ากับสภาพของท้องถิ่นและความต้องการของนักเรียนชาวชองให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เช่น สภาพท้องถิ่นมีการประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ ดังนั้นหลักสูตรในวิชาแรงงานและพื้นฐานอาชีพ หรือแม่แต่วิชาเลือกในกลุ่มประสบการณ์พิเศษ ควรจัดให้มีการสอนเน้นในอาชีพการทำสวนผลไม้ ซึ่งถ้าครูในโรงเรียนวัดทุ่งสะพานไม่มีความรู้หรือความชำนาญพอ ก็อาจจะหาผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญในหมู่บ้านมาเป็นวิทยากร หรืออาจขอให้เจ้าหน้าที่เกษตรของทางราชการเข้ามาช่วยสอนสำหรับวิชาภาษาอังกฤษก็ควรสอนควบคู่กันไป แต่ไม่ได้สอนเน้นในเป้าหมายที่จะให้นักเรียนไปศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา กล่าวคือ สอนให้พอรู้พออ่านออกบ้าง เพื่อนำไปใช้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันและอาชีพของชาวสวนในปัจจุบันซึ่งได้มีการนำวิทยากรใหม่ ๆ เข้ามาใช้เช่นกัน การมีความรู้ภาษาอังกฤษอาจมีประโยชน์ในการอ่านฉลากปุ๋ย ฉลากยาปราบศัตรูพืช หรือเครื่องหมายทางการค้าของเครื่องยนต์ที่ใช้ในการท่อนแรงต่าง ๆ

เช่น เครื่องสูบน้ำ รถไถ เป็นต้น ซึ่งในโอกาสข้างหน้าถ้าเป็นไปได้ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ควรให้มีการจัดตั้งหน่วยงานที่สามารถรับผิดชอบเกี่ยวกับงานพัฒนาปรับหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นโดยเฉพาะ

1.2 เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชาวชองในโรงเรียนวัดทุ่งสะพานอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ⁹ จึงควรจัดให้มีการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยการที่ทางโรงเรียนควรวางแผนจัดกิจกรรมทางวิชาการของโรงเรียนให้รัดกุมและสอดคล้องสัมพันธ์กับการเรียนการสอนให้ได้ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และสำหรับกิจกรรมที่กำหนดไว้ควรให้กรรมการศึกษาและผู้ปกครองของนักเรียนมีส่วนในการรับรู้ด้วย เพื่อจะได้กวาดค้นนักเรียนอีกทางหนึ่ง อนึ่งจากการวิจัยพบว่า สาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไม่ดีเท่าที่ควรนั้น เนื่องจากโรงเรียนมีปัญหาในด้านบุคลากรต้องทำงานพิเศษนอกเหนือจากการสอน ทำให้การสอนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร หรือแม้แต่การที่ครูผู้สอนมีปัญหาไม่เข้าใจในหลักสูตรการสอนอย่างถ่องแท้ ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรขอยุทธศาสตร์ในตำแหน่งครูสนับสนุนการสอนมาเพิ่ม เพื่อให้ครูปฏิบัติภารกิจ มีเวลาทำการสอนได้อย่างเต็มที่ และควรเปิดอบรมให้มีการศึกษาหลักสูตรพุทธศักราช 2521 ให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งภายในโรงเรียน โดยอาจขอให้ศึกษานิเทศก์มาเป็นวิทยากรในการให้ความรู้ หรืออาจจัดให้คณะครูผู้สอนได้มีโอกาสร่วมประชุมเพื่อปรึกษาหารือ นำปัญหาทางการเรียนการสอนที่แต่ละคนประสบอยู่มาช่วยกันแก้ไข

1.3 เนื่องจากโรงเรียนวัดทุ่งสะพานตั้งอยู่ในหมู่บ้านของชาวชอง ดังนั้นโรงเรียนควรมีส่วนในการช่วยอนุรักษ์และถ่ายทอดวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น ซึ่งทั้งนี้มิได้ถือเป็นการแบ่งแยกเชื้อสาย เพราะชาวชองในหมู่บ้านทุกคนต่างยอมรับว่าเขาทั้งหลายคือคนไทย แต่เขามีวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมของบรรพบุรุษที่ต้องยึดถือและรักษาไว้ด้วย ดังนั้นโรงเรียนวัดทุ่งสะพานควรช่วยอนุรักษ์และถ่ายทอดวัฒนธรรมของชาวชองซึ่งกำลังจะสูญหายไปท่ามกลางความเสียหายของผู้เฒ่าผู้แก่ชาวชอง โดยอาจ

⁹ จากตารางที่ 7, หน้า 95.

จัดเป็นเทศกาลประจำปี มีการแสดงวัฒนธรรมประเพณีของชาวซองโดยเฉพาะ ซึ่งอาจจัดให้มีในฤดูผลไม้ เนื่องจากจะมีผู้เดินทางมาทอดผ้าป่าที่วัดทุ่งสะพาน พร้อมทั้งมาเที่ยวสวนผลไม้ด้วยเป็นประจำทุก ๆ ปี

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษานอกโรงเรียน

2.1 เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า หน่วยงานของทางราชการมีส่วนเข้ามามีบทบาทในการให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ ภายในหมู่บ้านทุ่งสะพานน้อยมาก ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ หน่วยงานของ 4 กระทรวงหลักควรให้ความสนใจและช่วยเหลือให้มากขึ้น เช่น การส่งเสริมอาชีพที่มีอยู่ โดยให้ความรู้ในด้านการผลิตและการจำหน่ายผลผลิต หรือให้มีการจัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ เพื่อให้ความรู้ในด้านอื่น ๆ ที่จำเป็นซึ่งเท่าที่ผ่านมายังไม่เคยปรากฏว่า มีการจัดตั้งกลุ่มใด ๆ ในหมู่บ้านทุ่งสะพานเลย

2.2 หน่วยงานการศึกษานอกโรงเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ ควรเข้าไปให้ความรู้ในด้านวิชาสามัญเพิ่มเติม และควรจัดหาหนังสือมามอบให้แก่ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านของหมู่บ้านทุ่งสะพาน โดยให้มีการจัดสร้างที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านที่มีติดชิดกว่าที่เป็นอยู่ และหาอาสาสมัครช่วยดูแลรับผิดชอบหนังสือเหล่านั้น เพื่อมิให้เกิดการสูญหาย ทั้งนี้เพราะจากการสำรวจพบว่า ส่วนใหญ่ชาวซองในหมู่บ้านทุ่งสะพานจบการศึกษาเพียงการศึกษาภาคบังคับ (4 ปีและ 6 ปี) เท่านั้น เมื่อหน่วยงานการศึกษานอกโรงเรียนเข้าไปมีบทบาทในหมู่บ้าน จะเป็นการช่วยเหลืออัตราการลืมนักเรียนของชาวซองในหมู่บ้าน ทั้งยังอาจให้ความรู้เพิ่มเติมแก่เด็กนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนวัดทุ่งสะพานด้วย

2.3 สถานศึกษาในหมู่บ้าน คือ โรงเรียนวัดทุ่งสะพาน ควรสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันอื่นในชุมชน เช่น วัด ให้ได้เข้ามามีบทบาทในการอบรมสั่งสอนนักเรียนชาวซอง โดยอาจเชิญพระสงฆ์มาสอนในวิชาจริยธรรม หรืออาจพานักเรียนไปวัดเพื่อฟังเทศน์จากพระสงฆ์บาง

2.4 ผู้ปกครองควรส่งเสริมให้บุตรหลานของตนเองอนุรักษ์วัฒนธรรม

ของชาวช่องไว้ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ ทั้งทางด้านภาษาและประเพณีต่าง ๆ โดยอาจให้
 ผู้เฒ่าผู้แก่ที่มีความรู้ทางภาษาของเปิดสอนภาษาช่องให้แก่เด็ก ๆ พร้อมทั้งทำความเข้าใจกับเด็ก ๆ ว่า ไม่ได้เป็นเรื่องที่น่าอายเลยสำหรับการที่มีเชื้อสายช่อง เพราะ
 ถึงอย่างไร คนช่องก็คือคนไทยที่อาศัยอยู่บนผืนแผ่นดินไทยนั่นเอง

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะวิจัยศึกษาต่อไป

เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพการศึกษา ปัญหา
 และความต้องการการศึกษาของชาวช่องในหมู่บ้านทุ่งสะพาน แต่ผลการศึกษาปรากฏว่า
 มีข้อค้นพบที่น่าสนใจอีกหลายประการ โดยที่การวิจัยครั้งนี้มิได้มีวัตถุประสงค์ที่ศึกษา
 ครอบคลุมไปถึงเรื่องดังกล่าว ผู้วิจัยจึงใคร่ขอเสนอแนะสำหรับการที่จะทำการวิจัยใน
 เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับชาวช่องดังต่อไปนี้ คือ

3.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่และความต้องการ
 ในการจัดการศึกษาในต่าง ๆ ของชาวช่อง เช่น การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต
 เป็นต้น

3.2 ควรมีการศึกษาถึงที่มาและเหตุผลของค่านิยมของชาวช่อง
 ที่นิยมส่งเสริมให้บุตรหลานเป็นทหารเกณฑ์

3.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการปรับหลักสูตรให้เข้า
 กับอาชีพและวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น

ศูนย์วิจัยศิลปวิทยาการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย